

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

De fructibus superbie. Ser. v.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

vi resistere. Et hec fuit ei oīno amputa-
 ta per xpm. Jam em̄ nullū iustū pōr ad
 limbū trahere: q̄ per passionē xpi dele-
 tū est cyrographū pcti ade. Adanū aut̄
 impellentē habebat ita fortē vt cū ma-
 gna difficultate posset q̄s ei resistere.
 Et iō fere in oībus regnabat. Oēs em̄
 vel supabat p̄ fraudulentia vel p̄ violē-
 tia. Et hec ptās debilitata est p̄ xpm: p̄
 quē lumen veritatis aperit̄ p̄ fraudulē-
 tia diabolicā: et adiutorū virtutis tri-
 buit̄ p̄ diabolicā violentiā. Apparuit
 autē lumen veritatis et interius p̄ diuī-
 nam inspirationē: et exterius per huma-
 nam instructionem. Jam em̄ oībus est
 veritas propalata: et ideo destructa est
 idolatrie q̄ prius regnabat. Adiutorius
 etiā virtutis tribuit̄ per grē infusio-
 nem que reprimi: concupiscentiā.

¶ Quia ppter angelum custodiētē possu-
 mus diabolo resistere.

Secundo pōtynusq̄q̄ diabolo
 resistere illūq̄ vincere et
 lupare rōne custoditionis.
 Nā hūc oēs hoīes angelus
 custodiētē. vt Hiero. docet
 sup̄ Math. et ponit magister in. ij. dis-
 t. Quare si tentat diabolus ad maluz:
 angelus custodiens inducit ad bonuz.
 De custodia bonoz angeloz dictum
 est in q̄dragesimali in sermone de amo-
 re dei ad animas: ideo hūc nō curo dis-
 fusus de illa tractare.

¶ Quia deus nō permittit vt diabolos tē-
 ret hominem pro voluntate sua.

Tertio pōtynusq̄q̄ diabolo
 resistere illūq̄ superare ra-
 tione p̄missionis. Et em̄ di-
 cit apls. s. ad Ro. x. Fide-
 lis aut̄ deus est q̄ nō patiet̄
 vos tentari supra id qd̄ potestis: s; fa-
 ciet etiā cū tēratione p̄uentū. Nunq̄
 ergo deus sinit aliquē a demone impu-
 gnari cui nō prestet gratiā ne decipiat
 aut opprimatur. Nostra igitur interest
 fortiter dimicare: quia si legitime certa-
 verimus coronabimur: quia vt dicitur
 Jacobi. s. Begatus vir qui suffert tenta-

tionez: qm̄ cū probatus fuerit accipiet
 coronā vite: quā nobis largiat̄ xps dei
 filius qui viuit et regnat per infinita
 secula seculorum. Amen.

¶ De cognitione superbie que fugien-
 da est ne cum angelis ruentibus depu-
 temur. Sermo. v.

Nulum admo-

dū pdesset nobis itelli-
 gere q̄ dicta sunt de iudicio dei p̄ āgelos trās-
 gressores nisi oī studioz
 diligētia elaborauerim: tumētē supbia
 fugere et detestari. Ipa siq̄d est oīm vi-
 tior regina quā difficile multi cognos-
 cunt: q̄ vitiiū est spūale: laret in corde:
 viget in mēte: feruet i aīo: et solavolūta-
 te deliberata cōplef. Quā tñ p̄ extrifeca:
 cognoscunt̄ intrifeca: vt sic supbiam co-
 gnoscamus: mūdoscq̄ nos ab eius labo-
 seruemus: de fructibus et signis supbie
 dicemus in presenti. Distinguem̄ autē
 sub tribus articulis. iij. fructus.

¶ Fructus primi articuli.

- Primus fructus est extollētia.
- Secundus arrogantia.
- Tertius vana gloria.
- Quartus iactantia.

¶ Fructus secundi articuli.

- Primus fructus ambitio.
- Secundus hypocrisis.
- Tertius pertinacia.
- Quartus ingratitude.

¶ Fructus tertij articuli.

- Primus fructus inobediētia.
- Secundus curiositas.
- Tertius contentio.
- Quartus presumptio.

¶ Quia superbi deficiant seipfos et sper-
 nunt deum celi: quia se cognoscere nō
 lunt. Articulus. s.

Nullum fructū signū ē supbie
 itis animi extollētia d̄: qm̄. s.
 aliq̄s ppter dona aut natu-
 re aut fortuneyt sic loqm̄ur:
 aut spūalia aut corpalia: aut tpalia
 puta ppter diuitias: generis nobilita-

De timore iudiciorum.

tem: corporis formositate: robur et fortitudinē: elegantia: subtilitate ingenij: fecunditate memorie: et filia deficiat seipm et deū cognoscere negligit. Contra illud qd dicitur: *Diere. ix.* Nō gloriē sapiēs in sapientia sua: nec fortis in fortitudine sua: nec dives in divitijs suis: sed in hoc gloriatur qd gloriat scire et nosse me. Sequitur et hoc ignorantia sui: que oblivione inducit infirmitatis et fragilitatis humane. Et certe dānificat in hoc hō: dū deficiat ab ea regula que iūctis est ois sapientie fundamentū. Hoc quippe oium tam sanctorū q̄ p̄horū cognitio sumptus predicat lex precipua fructifere veteris sapiētie. *Uñ Berni. lib. de cōsideratione ad Eugenū ait:* Noneris licet oia mysteria lata terre: alta celi: profunda maris: si te nescieris: filis eris edificanti sine fundamēto: ruina nō structurā facies. *Et Aug. in p̄mio. iij. lib. de trinitate:* Laudabilior est animus cui nota est infirmitas p̄pua: q̄ qui ea non respectat: vias fiderū: fundamēta terrarū: et fastigia celorū scrutat. *Et Hugo lib. f. de aīa.* Melior est si teipsum cognoscas: q̄ si te neglecto: cognosceris cursus fiderū: vires herbarum: cōplexiones hōim: naturas animalū: celestū et terrestriū scientiā haberes. Multi em̄ multa sciunt: et seiplos nesciūt: cū tñ summa p̄bia sit cognitio sui. *Et Macrobius lib. de somno Scipionis.* Delphini vox hec fuit oraculi cōsulēti ad beatitudinē quo itinere puenire posset. *Si te inquit non eris.* Supbi itaq̄ cōtempo deo in seipso cōfidunt: nō arbitrātes deū superiorum: nec se periculis passionibus et mortis subiectos. Talis erat superbia Atrēi: qui dū fratris filios in odiū occidisset dicebat: *Equalis astris gradior: et cunctos supero: altū supbo p̄tice attingens celum.* Talis fuit superbia romanorū: de quibus *Aug. lib. f. de ciui. dei. c. f.* dicit qd ad tantā superbiam extollentiā reputationemq̄ deuenerunt qd se deos estimabant. *Uñ inquit:* Hoc nō qd dei est: superbe q̄s aīe spiritus inflatus affectat:

amatq̄ sibi in laudibus dici: Patere subiectis et debellare supbos. Talis fuit superbia Domitiani imperatoris: qui describit *Suetonius Eutropius. et Beda lib. de tēporibus fuit Celsiani filius et frater iunioris Ziti. Cui Zito Domitianus in imperio successit: immo ita fuit regnādi cupidus qd sepe fratrem interficere satagebat et clam et palā semp fraudes illi parabat: quē Zitus semp ferēbat patietē. Tandē mortuo Zito: in imperiū sublimat⁹ ostendit se in principio moderatū valde: simulauit diligere studia litterarū et bibliothecas reficere: ita videbat horrere sedes: vt ne boues immolare mādauerit. Sed firmatus leuiter apparuit. Senatores etiā nobilitimos occidit. Persecutus est christianos et iudeos s̄m *Eusebiū lib. in. hīstorie ecclesiastice. Et s̄m Orosium lib. vj. de dū et dominū iussit appellari: et in cunctis primordijs litterarū suarū dicebat: Domitianus et deus vester Domitianus ita mādāt. Tandē deo permittēte a cubicularijs suis septē vulneribus occisus est anno etatis sue quadragesimo quinto. Ad extollentiā in super ascendit eos Perodis agrippe qui occidit Jacobum et Petrum incarcerationi. Refert quidem Josephus. xix. antiquitatū li. qd cū cesarem aduenisset et ad eum totius p̄uincie viri vnamiter conuissent: ille veste fulgēti ex auro: argētoq̄ mirabiliter contexta indutus: incipiente die p̄cessit ad theatrū: vbi cū p̄mos solis radios vestis argētea suscepisset: reperit cusso splēdore duplicatā spectantibus lucem fulgor metalli vibrantis effudit vt intuentibus perfringeret aciem terrore aspectu. Illico adulantis vulgi coneripant voces dicētis: Numcūq̄ vt hominem te timuimus: sed ex hoc iam supra humanam naturam te esse fatemur. Et dum adulatorijs demulceretur honoribus et oblatos sibi diuinos honores nō respueret: repente mortifero viscerū dolore corripitur: et dū per manus suorum depositaretur dicebat: *En ego vester deus***

*De cognitis
suis*

ducor ad mortē. Vixit igitur quibus dies et verbis eius viscera corrodētibz eripuit. Nec mirū: q̄ vt dicitur Jacobi. iij. Deus superbis resistit. et Seneca tragedia. s. Sequitur superbos victor a tergo deus.

¶ De superbi cum suis proximis conuersantur arroganter.

Secundus fructus superbie: qui signū est superbi cordis arrogantia dicitur: hic facit prioris mos parūpēdere: et in dictis gestis moribus cunctisq̄ extrinsecis rebus superbe cū primis se habere. Que sic est arrogans superbe incedit: superbe loquitur: superbe ingreditur et egreditur: superbe comedit: superbe oia facit cū clamore et strepitu: minus et contumeliosus. Terunt contra istos est autortas Eccl. iij. c. dicens: Quāto maior es humilia te in oibz. et Licero in. s. de officiis inq̄: In rebus etiā prosperis supbia fugienda et arrogātia. Nam vt aduersas res: sic et secundas immoderate ferre leuitatis est. et Ouidius. iij. de arte amādi.

Nō naret in vultu dānosa superbia vestro. Dicit Cassiodorus in eplis: Omne mentum omnium bonorum est sincera benignitas. Igitur si in gradu: aut dignitate: aut virtute superas reliquos: noli illos pedibus calcare. Sis amabilis: affabilis: et vultu faciesq̄ placidus: et vt dicit Seneca ad Lucillum. Sic cū inferiore viuas quēadmodū recū superiore viuere velles. Scribitur in pollicratone. lib. v. ¶ Gratianus optimus imperator arguens eum amicis: ¶ in oēs familiaris esset nimium et comis. Respondit se talem velle imperatorē esse priuatis: quales imperatores sibi esse priuatis optasset. Bene est vt qui alijs imperat timeatur: sed melius vt diligatur. De hoc Licero lib. ij. de officiis ait: Omnium rerum nec optius quicq̄ ad opes tuendas ac tenendas q̄ diligere: nec alienus q̄ timere. Laudatur ergo māuetudo in omnibus etiam magnis viris: dūmodo tāta nō sit vt vilescat autortas. Recitat Elia

lerius lib. v. c. s. de Alexandro magno: ¶ cum vidisset militem quēdam senio confectum frigore nimio stupefactum: cum ipse esset in sede sublimi p̄pinqua igni surrexit: et suis manibus illum in sede sua reposuit dicens: illud salutare sibi futurū. Sed nobis qui xpiani sumus erēplum xp̄i satis esse debet: de quo sic pulchre loquitur Hiero. in epla ad Antonium monachum. Dñs noster humilitatis magister discipulis de dignitate discipulis: vnum apprehendit et paruum dicens: Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum celorum. Quō ne se docere tm̄ nec facere videretur docuit exemplo dū discipulorum pedes lauat: dum loquitur cum Samaritana: dum ad pedes sibi sedente Maria de celorum disputat resurgens primo mulierculis apparuit. Ad idem est textus Eypiani. xcij. dist. c. dominus.

¶ De superbi querunt gloriam temporalem que nihil est.

Tertius fructus qui signū est superbie est vana gloria. Sed quomodo vana gloria dicat pleriq̄ audire cupiunt. Nam si loquamur de illa beata de qua ps. in ps. cxlix. ait: Exultabunt sancti in gloria: certe vana non est quā cuncti desiderare tenentur. Temporalis adhuc gloria vana non est: que virtuti fauet: confirmatur nature: et animū ad queq̄ difficultia et ardua robotat. Et hec s̄m Ambrosium libro de officiis clara cū laude notitia. Et s̄m Tullium in rhetorica est frequens de aliquo fama cū laude. Laus dō vt dicit Aristoteles. s. rhetoriciū est sermo elucidās magnitudinem rei. Vñ Augu. super Iohannē. Gloriarī idē est qd clarificare. De hac gloria inquit Seneca ad Lucillum. Nulla est tam excelsa virtus que dulcedine glorie non tangatur. Et Hieronymus ad Sabmianum. Naturali ducimur malo: et adularum nostris libenter fauimus. Et

De timore iudiciorum

^{de vanitate nō}
 quā nos respōdeamus indignos: et cali-
 dus rubor ora perfundat: tamen ad lau-
 dem sui intrinsecus anima letatur. Et
 Claudianus. Gaudet enī virtus testes
 sibi inūgere musas. Carmen amat quōs
 carmine digna gerit. Et Quidius libro
 de tristibus. Deniq; nō paruas animo
 dat gloria vires. Et secunda facit petro-
 ra laudis amor. Et Eccl. xlvj. Curam in-
 quit sapiēs habe de bono noīe. et Pro-
 verb. xv. Fama bona impinguat ossa. et
 xij. q. s. c. nolo. Aug. famam tuendā hor-
 tatur. Et idem. v. de ciui. dei. c. xij. dicit
 de romanis. Gloriam ingētem: diuitias
 honestas volebant. Hanc ardentissime
 dilerunt. Propter hanc viuere voluerunt.
 Propter hanc et mori non dubita-
 uerunt. Et xvij. eiusdem. Dec sunt duo
 illa libertas et cupiditas laudis huma-
 ne que ad facta cōpulere mirāda roma-
 nos. Non ergo videtur gloria fugienda
 quā oēs efferunt miris laudibus. Sed
 Aleran. in. ij. q. diiij. mem. f. et Tho. ij. ij.
 q. cxxij. ar. f. dicunt: Quod gloria tempora-
 lis pōt appeti ordinate et inordinate.
 Cū primo modo appetitur nullum est
 peccatū. Nā cū quis cogitat bonā suā
 dignā laude et approbat illud cupiens
 ob alijs laudari: aut propter diuinū ho-
 nozem: aut propter proximorum salutē:
 aut appetendo non appetit contra deū
 et proximum: nec in gloria finem consti-
 tuit de superbia et vana gloria reprehē-
 di non pōt. Inordinate vō gloria appe-
 titur primo quā quis querit gloriam de
 eo quod est peccatum: sicut luxuriosus de
 carnalitate: iracūndus de vindicta et con-
 tumeljs et similia. de quibus aliqui glo-
 riātur: quos reprehēdit ps. dicēs ps. ljs.
 Quid gloriaris in malicia: qui potens
 es in iniquitate. Secūdo gloria appeti-
 tur inordinate cum eā quis querit de eo
 quod nō habet puta de sciētia: de sapien-
 tia: de sanctimonia vite: et hōi. Tertio
 quā quis querit gloriam de eo quod non est
 gloria dignū: vt de diuitijs: de pulchri-
 tudine: de fortitudine: de edificijs: de do-
 minijs et quibilibet tēporalib; bonis.

Fatue quippe boies in his gloriatur et
 vane: quia omnia ista sunt et fouilla sunt.
 Ideo sapiens Eccl. j. p̄stis dicit: Vanitas
 vanitatum et omnia vanitas. Chrysos-
 tomus super Iohannē sic sequitur: Vanitas
 culum si saperent qui in poteria versan-
 tur in parietibus suis oibus et vestibulis
 scriberet in domo in foveis: et in agris
 bus: et ante omnia in cōsuetis suis: et
 semper eum et oculis cernerent: et corde
 sentirent: quia multe sunt rerum facies
 imagines false que decipiunt in cautos.
 Istud oportet quotidie carmen saluta-
 re et in prandijs: et in cenis: et in oibus
 cōuentibus libenter vnūquēq; pro
 suo canere: et proximo suo libere audi-
 re: quia vanitas vanitatum et omnia vanitas.
 hec ille. An nō videmus quibus de-
 ficiant oīs. Dicit Esaias. xl. c. Omnia ca-
 ro fenū: et oīs gloria et quā nos agni.
 Ericatum est fenū et cecidit flos. Ideo
 Hugo lib. j. de aīa inquit: Dicit michi vbi
 sunt amatores mūdi: qui ante paucā tē-
 pora vobiscū erāt. Nihil ex eis remābit
 nisi cineres et vermes. Domies fuere si-
 cut tu. Comederūt: hiberūt: riferūt: du-
 xere in bonis apparentibus dies suos:
 in puncto autē ad inferna descendere.
 Hic caro eorū vermibus: illic anima eter-
 nis supplicijs deputatur: donec rursus
 infelici cōmercio colligati sempiternis
 inuoluatur incēdijs. Et Baruch. ij. Qui
 sunt principes gentiū et qui dominatur
 bestias que sunt sup terrā: qui in auro
 celi ludūt: qui argentus thesaurizantet
 aurū in quo confidūt homines: et non
 est finis acquisitionis eorū qui argentū
 fabricant: et solliciti sunt: nec est inuen-
 tio operū illorū. Exterminati sunt tūc
 ad inferos descendērūt. Et alij loco eorū
 rum surrexerunt. Ad hoc facit exemplū
 de quodam imperatore mortuo: ad cuius
 sepulcrū accedēs quidā p̄s: tumu-
 lo patefacto videns cadauer illud horri-
 bile dixit: Intuitus sum cadauer cel-
 ris in sepulcro: et vidi eum hūido colore
 coloratū putredine circumdatum: aluum
 eius disruptum: et vermium caecras

qui per illum transeñtes discurrebant. Duo famelici angues in oculoꝝ foueis pascebãtur: crines nõ adhibebãt capiti: dẽtes patebãt labijs cõsumptis. Et dixit: Abinam cesar chorus puellarum: magnitudo: diuitiarum: caterua baronum: aues militum? Abi sunt canes venantes: eque veloces: aues rapaces: thalamus depictus: lectus eburneus: aureus atriu: Abi sunt tot mutatoria vestimenta: diuersa cibaria: canticũ lyre: organorum sonitus: odor aromaticus. Te verebãtur hoies: timebant principes: colebant vires: est tãta potẽtia: et tam presclara magnificentia. Et respõdit mihi. De omnia defecerunt in me quãdo defecit in me spiritus meus: et reliquerõnt in hoc me miserũ sepulcro circũuolutũ putredine carnis mee.

¶ Superbi de se iactanter loquãtur et qualiter põt q̃s absq̃ pctõ se laudare.

Martus fructus qui signũ est elate mẽtis iactãtia dicitur: et est cũ quis pprio ore se laudat. Hoc sũt incõueniẽs eẽ dicitur sanctorũ et p̃hoꝝ demonstrat. Eñ sapiens Proverbo. xxv. ait: Laudet te alienus: et nõ os tuũ: extraneus et nõ labia tua. et Licero. in. s. de officijs. Turpe est de seipso predicare. et Quintilianus li. viij. de oratoria institutione. Vitiõsa est iactatio: infertur audientibus nõ modo fastidium: sed etiam plerũq̃ odium. et Seneca libro. ij. de officijs. Res trabeda est inan: s iactatio. Res loquitur nobis tacẽtibus. Quãdo autẽ quis põt de seipso dicere absq̃ peccato: lz dictum sit in quadagesimali: tñ hic repetendũ est. Ideo nota sũt doctrinã Allexãdri in. ij. volumine summe: q̃ aliquis põt tripliciter se laudare.

Primo meritorie.

Secũdo venaliter.

Tertio mortaliter.

¶ Primo cũ merito. Et hoc tripliciter.

Aut ppter charitatẽ dei.

Aut ppter charitatem proximĩ.

Aut ppter charitatẽ propriã.

¶ Primo laudat se quis ppter charitatem dei: vt sue bonitati gratie referatur. De hoc sic loquitur Cyprianus in epistola ad Donatum: Odiõsa iactatio est: Quis nõ iactatũ esse possit sed gratum quicq̃d non hois virtuti ascribitur: sed de dei munere predicatur. Sic fecit gloriosissima virgo dñi uisitauit Elizabeth Luce. ij. qñ cecinit verba illa suavissima Magnificat anima mea dñm. ¶ Secũdo põt quis cum merito se laudare ppter charitatem primi: vt puta ne scandalizetur ppter verba detractentium. Nam vt dicitur. vs. q. s. c. sunt plurimi. Sunt plurimi qui vitã moresq̃ bonorum fortasse amplius q̃ debet laudant. Et ne qua elatio de laude subiepat: permittit omnipotẽs deus malos in obreccatione et oburgatione prumpere: vt si qua elatio abs culpa ab ore laudantiũ in corde nascitur: ab ore vituperantiũ suffocetur. Quia de re se penumero de vris bonis et iustis pusilli scãdalizant: ideo licet quãdoq̃ virtutes pprias aperire. Sic fecit Aug. qui in sermone qui legitur in festo iphus ait: Charitati vestre de nobis hĩspis hodie sermo reddendus est. Quia em̃ vt ait ap̃s: Spectaculũ facti sumus mundo: angelis: et hominibus qui nos amant querunt quid laudent in nobis: qui nos oderũt querũt quid detrabant in nobis. Nos autẽ in vtroq̃ medio cõstituti: adiuuãte deo et vitam et famam sic custodire debemus: vt non erubescãt detractõibus laudatores. Vnde Paulus ij. Cor. x. et. x. c. tam alta de seipso pronunciat. Nã vt inquit Hiero. in argumẽto in epistolam ad Corinthios. Corinthij sunt achaici: et hi ab apostolo audierant verbum veritatis: et subuersi sunt multifarie a pseudo apostolis qui multa dixerunt cõtra Paulum. ¶ Tertio potest quis laudare se cum merito propter charitatem propriam quando est in aliqua tribulatione: vt se consoletur: sicut Job dicebat. xxix. c. Oculus fui cecus: pes claudus: manus debilis: et pater erã quondam pauperum. ¶ Secundo in laude

De timore iudiciorum.

superius potest esse peccata veniale. cū. s. dicitur aliqd quod nō est p̄tra deū: nec contra primū. Tertio pot̄ q̄s laudare se cū peccato mortali. Et cū q̄s laudat se de eo quod est cōtra honorē dei: puta de aliquo mortali: etiā si veritas dicat. Aut cū quis nimis supbe p̄fert de se falsa: vt decipiat primos. Et el cā cupiditatis: vel causā gl̄ie. Aut euz q̄s refert aliqua de se inexpressam primi cōtumeliam: sicut faciebat Boliath. s. Regū. xvij. c. q̄ dicebat: Ego exprobraui agminibz israel hodie. Et sicut peccū est iactantia: ita et ironia: que est cū q̄s de se minora dicit: vt reputetur bonz. Pot̄ autem fieri dupl̄ s̄m Tho. ij. q. ij. ar. s. Uno modo cū veritate: et sic non est peccū: nisi per alicuius circūstātie corruptionē. Alio modo cū falsitate cū aliquis dicit illud quod in se nec cognoscit nec credit. Et de hoc dicit Aug. xvij. q. ij. c. cū humilitatis causa mentiris: si nō eras peccator ante q̄ mentieris mentiendo efficieris quod euitaras. Idē in. c. non ita. et in c. incauti. d̄: Incauti sunt humiles q̄ se mentiendo illaqueant. Debet tamen vnusquisqz semper estimare se peccatorem. Unde dist. v. c. Ad eius. Bonarum mentū est ibi culpam cognoscere: vbi culpa non est.

De quatuor alijs fructibz supbie: quoz primz est ambitio. Articulus. ij.

Admonet nos diuina scriptura: vt supbie crimen effugiamus ostendēs deū oīpoterē illā nō parum odire. Unde Amos. vj. Dicit dñe detestor exercitū. Detestor ego superbiam. Et proter. vij. Arrogantia et superbia viam prauā et os bilingue ego detestor. Et eccli. x. Odibilis est corā deo: et hominibz superbia. Quare ipse excelsus dñs conminatur superbis durissime. Dicit enī Esaie. xij. c. Requiescere facias supbia infidelium: et arrogantia fortium humilibz. Et xviij. c. Uhe corone superbie. Et Hier. l. Ecce ego ad te superbe dicit

dñs deus exercituum: quia veniet dies tuus tēpus visitationis tue. Et cader superbus et corruet: et nō erit q̄ suscitauerit euz. Propterea in hoc articulo de alijs quattuor fructibz superbie loq̄mur.

Quimus fructus est ambitio qua quis inordinate dignitates appetit et honores. Nec imanis bestia totū ferē mundū destruit: status oēs conturbat: scādala plurima parit: ecclesiā cōfundit. Vñ in. c. nihil. ex de electione. d̄: Nihil est qd̄ magis officiat ecclesie dei q̄ q̄ indigni assumant prelati ad regimen animarū. Hoc ideo est qz ambitiosi p̄sumūt et ingerunt se p̄obus et precio vt dignitates acquirant. Sed audiāt Ch. yso. dist. x. c. multū. di. Quicūqz desiderauerit primatū in terra: inueniet cōfusionē in celo: nec inter seruos xp̄i cōputabitur qui de primatu tractauerit. Et. vij. q. s. c. in scripturis. ponitur dictum apl̄ ad Heb. v. Nemo sibi assumat honores: sed qui vocatur a deo tanq̄ Aaron.

De hypocrisis maligna xp̄o erosa.

Quod fructus superbie est hypocrisis: que vt dicit Ale. rā. in. ij. q. clxxvj. mem. s. est amor apparentis boni: q̄n quis est malus et simulat se esse bonū. De his hypocritis loquit Aristot. s. elencor. Quibusdā inquit est magis opere precium videri esse sapientes q̄ esse et nō videri. Et Sen. ad Lucillū ait: Qd̄ loq̄mur sentiamus: cōcordet sermo cū vita. Et sterū ad eūdem. Multo magis ad rem pertinet qualis tibi q̄ qualis alijs videaris. Et idē ad eūdem. Illud te admoneo ne eoz more qui nō p̄ficere sed cōspici cupiunt facias aliquos que in habitu tuo aut genere vite notabilis sint. Vos hypocritas supra oēs peccatores detestatus est dñs iesus xp̄s. Mat. Matt. vj. dicit: Cū facis elemosinam noli tuba canere ante te: sicut hypocrite faciūt. Et ibidem. Cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Et. xvj.

Attēdite a fermēto phariseoz qđ est hy
pocritas. Et. xv. Hypocrite bene pphes
tauit de vobis esa. Et. xvij. Ehe vobis
scribe et pharisei hypocrite: qui claudis
tis regnū celoz ante hoīes. Vos em̄ nō
introtis nec introeuntes finitis intras
re. Tales sunt religiosi ignorantēs qui
in predicationibus et confessionibus ac
cōsilijs damnāt cōiugia: asserūtq; nemi
nem in statu matrimonij posse saluari.
Et iterū Matth. xxiij. c. Ehe vobis scri
be et pharisei hypocrite: qui comeditis
domos viduarū: orationes lōgas orans
tes. Tales sunt religiosi et sacerdotes
multis artib; bona viduarū rapiētes.
Et iterū ibi: Ehe vobis scribe et phari
sei hypocrite: qui arcēitis mare et aridā:
vt faciatis vnū profelitum: et cū factus
fuerit facitis eum filium gehēne duplo
q̄ vos. Profelitus dicebatur qui ex gen
tilitate cōuertebatur ad iudaismum ad
qđ pharisei multuz elaborabāt propter
inanē gloriā. Sic hodie faciūt religiosi
qui indistincte induūt fratres: et penitē
tes de tertio ordine. Et iterum. Ehe vo
bis scribe et pharisei hypocrite: qui deci
matis mētā et anetum: et cyminū: et re
liquis que grauiora sunt legis: iudic
ium: miam: et fidem. Tales sunt multi
qui sibi conscientia de minimis faciunt
que aliqñ pctā non sunt: tamen de odio
formali primi: de detractionibus et in
famis nō curant. et iterum. Ehe vobis
scribe et pharisei hypocrite qđ mundatis
qđ deforis est calicis et parapsidis: itus
aut pleni estis rapina et immūdia. Ta
les sunt qui tm̄ opiniones vulgarū de
q̄busdā ad rē nō pertinentibus pascūt:
vt ferre ante oculos scapulare: et nudos
offēdere pedes ac similia: que si fiant vt
hoībus ostendant: hypo critis vitiū sa
pient. Secus si bono animo et propter
diuinū amorē. et iterum. Ehe vobis scri
be et pharisei hypocrite: qđ similes estis
sepulcris dealbatis: que foris parēt ho
minibus speciosa: intus nō plena sunt
ossibus mortuoz et omni spurcicia. Et
iterum. Ehe vobis scribe et pharisei hy

pocrite qui edificāt momēta prophetarum: patres aut vestrī occiderunt illos.
Nec miruz qđ ita acriter persecutus est
hypocritas xps: qđ dicit Esa. ix. Omnis hy
pocrita est nequā. et Aug. lxxxij. di. c. ne
mo. Nemo nocet amplius i ecclia: qđ qđ
puer se agēs nomen vel ordinem sancti
tatis et sacerdotis habet. Cōcordat huic
sententie Ciceronis dictum in. s. de offi.
Totius iniusticie nulla capitalior est qđ
eorum qui cum maxime fallūt: id agūt
vt boni viri esse videantur. Cognoscere
possunt omnes sapientes et viri graues
hypocritas a fructibus eoz: vt docuit
christus Mat. vij. qui sunt proximoz
odia: persecutiones: detra ctiones: impas
tientie: ambitiones: appetitus honois
et laudis: diligentia querēdi fauores do
minorum temporalium: mēdacia: fictio
nes: extra claustruz discursus inutiles:
mulierum frequentationes et conuersa
tiones: et his similia. Taceo qđ scio: qđ
vidi: quod audiui: vnusq; iudicet se
ipsum. Unuz tamen asserere possum qđ
rarissimi sunt qui religiosam vitam p
fitentes aut spiritualem: hypocritis las
be non deturbentur. Faterur hoc Die
ro. qui li. ij. cōtra pelagianos ait: Quis
alijs vitijs carere possumus: hypocritis
maculam non habere: aut nulloruz aut
paucorum est.

¶ Qu superbi pertinaces sequuntur p
prium sensum.

¶ **P**ertius fructus superbie dis
citur pertinacia. Dicitur p
tinax qui ita firmiter suo he
ret sensui: vt nemini velit ac
quiescere: sequitur proprias
opiniones et iudicia spretis consilijs et
sapientum et amicorum dictis. Ne igif
quis pertinax deprehendatur: tria prin
cipaliter debet obseruare. ¶ Primum vt
proborum viroz sententijs magis qđ
proprie inheret. Hoc scribitur ex de cō
stitutionibus. c. ne innitaris. vbi sic ha
betur: Ne innitaris prudentie tue. Pru
dentie sue innitur qui ea que sibi agēs
da vel dicenda videntur: patrum decre

tis preponit. Idē ponitur ex eo. c. cano-
num. 7. viij. q. 1. c. sciendū. 7. iij. q. ix. c.
pura. Scdm̄ vt a ceptis que bona cre-
debat: 7 postmodū competit mala siue
in dictis siue in factis: retrocedat. An
dicitur. xij. q. iij. c. diffinitio. Diffini-
tio incauta laudabiliter est soluenda.
Idem in sententia ponitur in. ca. ma-
gne. Augustin⁹ doctor eximius fecit li-
brū retractationū. Ari⁹ hereticus fuit
pertinar: 7 perijt. Sic caius flāminius
fuit pertinar: 7 princeps: 7 ab hanniba-
le apud lacū transimenum deuict⁹ est:
7 occisus. Tertium quod obseruādū
est vt euitetur pertinacia: q̄ quantum
cūq; homo sit sapiens: in rebus tamen
duris et arduis vratur maturis consi-
lijs. Inquit enim Hiero. super illo ver-
bo Esaiē. iij. Et consiliarius nō est tibi
Greci poete laudabilis sapientie dire-
runt primum esse beatum qui per se sa-
piat: secundum qui sapientem audiat.
Qui autem vtroq; caret: hunc inutilem
esse tam sibi q̄ alijs.

¶ Quia superbi ingrati sunt deo 7 hoib⁹.

¶ Quartus fructus superbie di-
citur ingratitudo. Solēt su-
perbi esse ingrati deo et ho-
minibus. Nam superbi be-
neficia et dona que habet a
se habere: aut proprijs meritis credit.
Cui apl⁹. s. ad Cor. iij. ait: Quid has
bes qd non accepisti? Si autē accepisti
cur gloriaris: quasi non accepisti? Et
Iacobi. s. c. De datū optimū 7 oē donū
perfectū defursus est. Superbus ergo
nec deū recognoscat: nec primo benefi-
co refert grās: imo semp detrahāt: semp
per conqueritur: quia nulli veller sub-
ditus esse vel obligatus.

¶ De quatuor alijs fructib⁹ superbie: quoz
prim⁹ est inobediētia. Articulus. iij.

¶ In diuersis iaculis non vul-
neraret supbia mētes mor-
taliū: nō insudarē tā diu ad
eius reprobationē. Sz qz ipa-
pene oēs inuoluit: 7 vir res-
peritur qui ab ipsa sit alien⁹: igitur in

hoc articulo de quattuor eius fructib⁹
vltimis adhuc dicemus. ¶ Prim⁹ itaq;
fructus inobediētia vocatur. Et hoc
filij parētibus: subditi prelatos: 7 in-
feriores superioribus obedire contēnt.
Hoc autē maxime perficitur in illis q;
se bonos reputantes cū videāt de facto
malos superiores: 7 prelatos: ab eorum
obediētia se erimunt: reputantes in-
quum 7 iniustū fore vt boni criminosis
subijciantur et reis. Contra istos dicit
Alex. in. iij. summe. in. q. vtrū boni sub-
ijci teneantur malis. in. q. xviij. mē. iij.
ar. s. q. sic. qz mali subijciuntur malis
propter vitium puniendū: 7 boni subij-
ciuntur malis ex dei ordinatione propter
utilitatē sue purgationis. Vbi Amb. sup
per eplam ad Rom. xij. ait sup illo ver-
bo. Principes nō sunt timor boni ope-
ris. Si bon⁹ est princeps bñ operantis
nō punit sed diligit: si malus est nō ne-
ce: bono sed purgat eū. Et in. q. xl. mē.
iij. Vtrū prelatus malus possit iudicare
inferiorē bonū? Rñdet qz pōt de officio
ptāris. Et adducit exēplum Saul: de
quo. viij. q. 1. c. audacter. 7. ij. q. viij. c. ple-
rūq; 7. s. Reg. xxij. Qui cū esset a dño
reprobatus: iudicabat in populū deo
vniuersus populus eius iudiciū expe-
ctabat. Unde dixit Dauid post reprobatio-
nem profitens ipsum esse iudicē a dño.
Profitus sit mihi dñs vt non extēdā
manū meā in xpm dñi. Dauid etiā cum
esset adulter et homicida interrogatus
a ppheta: sententiā in diuitē dedit q̄ tra-
puit ouē pauperis dicēs: Iudiciū moer-
tis est viro huic. Salomon etiā amose
mulierum depriauatus coluit deos genti-
tium: tamen vniuersa plebs israelitica
ad eius iudiciū confluxerat. Et in ques-
tione. Vtrum honor sit ex hibēdas ma-
lo prelato. dicit Alex. q. xxij. mem. iij.
ar. v. qz q̄diu ab ecclesia toleratur debe-
tur sibi honor: et quis male presideat:
quousq; ab ecclesia deponat: vt bñ pres-
idēs debet haberi. Nec debent inferio-
res iudicari vtrū bene operētur: sed ab
lo dñs iudicabit. Et in. q. Vtrum magis

lus prelatus magis sit honorandus q̄ bonus subditus. Dicit q̄ malus prelatus inquitū prelatus magis d̄ honorari q̄ bonus subditus: q̄ magis est in participatione debiti honoris. **C**ōfirmatur dicta per Alexā. s. Petri. ij. vbi dicitur: Serui subditi estote in omni timore dominis: non t̄m bonis et modestis: sed etiam discolis. **E**t ad idē est tertus dist. ix. c. s. quicunq; .x. q. ij. c. iulianus. c. qui resistit. c. si dominus. c. imperator res. c. quid ergo mirum. c. si is. **D**ū igitur prelati mali precipiunt ea que non sunt contra deum et bonos mores: audiēdi sunt iuxta precepta dñi Matth. xxiij. dicētis: Super cathedrā moysi sederunt scribe et pharisei. **O**is ergo quecūq; dixerint vobis seruate et facite: s̄m opera v̄o eorū nolite facere.

Quod superbi sunt curiosi scire que non possunt aut non debent.

Secundus fructus superbie curiositas vocatur. **S**ed in autem Thom. ij. q. clyij. ar. s. curiosus aliquis potest dici multipliciter. **P**rimo q̄rit scire qd̄ supra vires est. **C**ōtra illud qd̄ scribitur Eccl. ij. Altiora te ne quaeris: et fortiora te non fueris perstrutatus. **S**ic sunt curiosi qui volunt inuestigare ingenio suo secreta dei. **P**ro quibus dicit Lactārius libro. s. diuinarum institutionum. Veritas et arcanus summi dei qui fecit oīa ingenio ac proprijs sensibus non potest comprehendī. **A**liquin nihil inter deum hominemq; distaret: si cōsilia et dispositiones illius maiestatis eterne cogitatio assequeret humana. **S**ecundo dicit curiosus cū quis querit scire aliorū facta: que ad ipsum nō pertinent. **N**am quilibet seipm̄ inspicere habet non primos: vt dixi in quadragesimali de iudicio curioso et temerario. **Q**m̄ vt inquit Cicero in q̄stionibus tusculanis. Proprius stulticie est aliena v̄ita cernere suorū obliuisci. **H**ecrum hodie impletur illud dictū Gene. li. ij. de ira. Aliena v̄ita ante oculos ha-

bemus: a tergo n̄ra. **E**t de hoc ait **M**arcialis coquus. **A**d fratris culpam acquile tu lumina porras. **T**ertio dicit aliquis curiosus cum querit scire quod scire peccatum est: vt artes magicas. **N**as vt dicit sanctus Bon. in. ij. di. viij. parte ij. arti. ij. q. ij. **V**ultus: odi artes exerceat non possunt absq; peccato: quia prohibitum est: et per legē diuinam. vt patet **L**euit. xx. et per legem positiuam. vt habet. xxvj. q. v. c. **S**i quis. f. c. qui diuinationes. et c. non liceat. **R**atio huius prohibitionis est: q̄ qui diabolus aduocat per magicas artes: aut quouis modo: peccat in seipsum dum se committit discrimini: peccat in ecclesiam dum habet commercium cum illo: qui est omnino precisus et ecclesie aduersarius: peccat etiam in maiestatem diuinam dum recurrit ad diabolum quasi deus non sit omnipotēs et sufficiens atq; benignus. **Q**uarto pot̄ aliquis dici curiosus cū querit scire qd̄ scire nō est pctm̄: sed cuius indebito modo: vt faciūt illi qui volūt acq̄rere sciam per artē notoriā. **E**t q̄nto d̄: q̄s curiosus cū querit scire: sed nō ad debitū finem.

Quod superbi sunt contētiosī.

Tertius fructus superbie contētio vocat̄: q̄ superbi solent esse verborū: et cōtēdunt libenter: et oibus loquētibus cōtradictū: assumūtq; libenter oēm cōtrarietate vt videant sapiētes. **D**e hac p̄tentione dixi in quadragesimali copiose.

Quod superbi sunt p̄sumptuosī.

Tertus fructus superbie dicit̄ p̄sumptio. **D**e qua sunt tria notanda. **P**rimū q̄ p̄sumptio sumitur multipliciter. **A**liquando pro probatione semiplena in iure: et sic dicitur li. vj. de reg. iur. **S**emel malus semp̄ p̄sumitur esse malus. **S**ecūdo accipit̄ p̄sumptio pro quadam bona confidentia. et sic accipit̄ **J**udith. vj. **B**enedictus es domine qui nō derelinquis p̄sumētes de te.

De timore iudiciorum.

Et di. iij. c. deniq. Tertio sumit p vna
et speciebus peccati in spm scdm. Quarto
sumit put opponit magnanimitati: et
sic est spes supbie: et potest sic diffiniri.
Presumptio est vitium quo qs aggreditur
vel exequit ea q sunt supra facultatem
suam et conditionem. Hoc vitium opponit ma
gnanimitati p excessum. Nam magnani
mitas est virtus moralis tendens ad ma
gna opa et magnos honores: sed hinc ro
nem et hinc hinc ut suam et dignitatem. Vnic
aut virtuti opponit aliqd vitium hinc de
fectum et aliqd hinc excessum: sicut et alijs
virtutibus moralibus. Et hinc defectus
quem opponit virtuti pusillanimitatis
quo qs retrahit se ab his oibus qbus
est dignus vel aptus: dum scilicet non conat ad
operandum ea q sibi competunt hinc statu suum
Et hoc prohibet Eccli. vij. Noli in qd sapi
ens esse pusillanimitas in aio tuo. Sed p
excessum opponit magnanimitati pre
sumptio: q attendit magnu opus exce
dens facultatem suam. Quidem peccatum est
hinc Tho. ij. q. cxxx. ar. ij. qm vt inquit
Sene. li. de quattuor virtutibus. Ma
gnanimitas si se supra modum extollat fa
cit virum minacem in statu et inquietum et tur
bidum: et in quascunq excellencias dictionu
factoruq neglecta honestate festinum.
¶ Scdm notandum q si ho vult se retra
here et puertere ad diuina p orationes:
contemplationem: et hinc: vniendo se eis per
intellectum et voluntatem: quis diuina sint
supra hoem: non tamen dicitur presumptuosus
si debito modo. i. hinc ratione se applicet eis:
id est hinc capacitate sua. ¶ Tertiu nota
dum q si aliqs attendit aliqd opus fa
cere non ex se: sed virtute diuini auxilij:
hoc non erit presumptuosum: Opus enim
magnu de se cum fiducia diuini auxilij fa
cultate nostra non excedit: dum illud sit
pporcionatus p supposito auxilio cois
gre sicut attendendo celebrationem: cois
ne: religionis ingressum: regimen impo
situm cum debitis circumstantijs et hinc.
¶ Vi p nominati fructus a supbie radice
pveniunt. Eradicet arbor: et fructus peri
bunt et excidibunt. Nisi enim humiles fue

rimus heredes celestis regni nunc esse
valebimus. Ad qd nos pducit iesus re
demptor mundi: qui est bndictus in se
cula seculor. Amen.

¶ De iudicio dei contra primos paren
tes: mandato diuino inobedientes.
Sermo. vij.

Restatur no
bis indies causa quare
dei iusticiam timere de
beamus. Quis non no
ueat dum hinc peridica scri

pture sacre traditione p inobediencia pa
moy paratu: et ipsos et oem ipsoz poste
ritate penis grauissimis viderit affici?
Non sinit deus iniuriam sibi fieri: qm p fla
gella sequentia ostendat quantum sibi dei
splendeat. Non est acceptor psonaru: nec
respicit cuiusq dignitatem. Non permittit
hoiem labentem impune transire. Aliqd
quosdam tamen impios et incredulos figmen
ta vident esse: que dicunt de peccatib
hoibus primis. Zecario in hoc sermone
de iudicio dei ptra hoem inobedientes
dicturi: tria moe solito mysteria docu
rabimus.

Primu dicitur causalitatis.

Scdm qualitatatis.

Tertiu penalitatis.

¶ De causa pene primoz parentu: quia
propria voluntate preterierunt dei pre
ceptum. Cap. i.

Satisfaciendum arbitro: i hoc
primo caplo eoz opinionu q
primoz parentu culpa alle
uiare: immo excusare nitun
tur. Afferunt equidem: Si volu
isset deus non peccasset ada: quasi deus
causa fuerit transgressionis illius. Qua
re ad tranquillitatem cordis opus est hic q
tuor dubia disputare.

Primu vtrum deus sit causa peccati.

Scdm vtrum deus possit facere volun
tate creatam impeccabilem p naturam.

Tertiu vtrum deus debuit permittere
hoiem impugnari.

Quartu vtrum diabolus ex inuidia res